

udelukker, at der blandt de mangfoldige Samfundsdannelser findes nogle, som i mange Henseender udvikler sig, lever og virker paa en lignende Maade som de højest udviklede individuelle Organismer. Ligesom Samfundet er en Dannelselse, der væsentlig afviger fra dem, der udgøre Biologiens Stof, kan det paa den anden Side heller ikke helt forklares ud fra Individernes Følelser og Sjælstilstande. Læren om Samfundet har ganske vist Punkter, der berører og griber over i baade Biologien og Psykologien (foruden andre Videnskaber som Kulturhistorie, social Etik o. s. v.), men Forfatteren fastslaar som Hovedresultatet af sin Analyse, at der »indenfor de mere eller mindre usikre Grænser ligger et vidtstrakt Omraade, som er Sociologiens eget: Læren om de for Samfundsdannelserne særegne generelle Udviklingslove og de indenfor disse Dannelser herskende typiske Tilstande og Bevægelser.«

Social tidsskrift. 1902. 7de hæftet:

N. G. W. Lagerstedt: Ett storindustriellt företag med nya grundvalar för arbetarnas ställning. — Der gives her en Skildring af den mærkelige Fabrik for optiske Instrumenter o. l., der drives af Carl Zeiss-Stiftelsen i Jena. Et storindustrielt Etablissement, der beskæftiger over 1200 Personer, og hvis Netto-Overskud af en halv Million Mark aarlig udelukkende anvendes til socialpolitiske og kulturelle Formaal (delvis i Lighed med Carlsberg-Fondet hos os). Af særlig Interesse ere Meddelelserne om de overordentlig heldige Forsøg med Nedsættelse af Arbejdstiden fra 9 til 8 Timer, hvis Resultat blev en Merfortjeneste for Arbejderne af over 16 pCt. Man skal sikkert søge længe for at finde et Foretagende, hvis Arbejdere virke under saa gunstige Vilkaar som her, men det interessanteste ved Sagen er, at her ikke er Tale om Godgørelighed, tværtimod er den røde Traad, som gaar gennem Stiftelsens Statuter, Ønsket om at hæve Arbejdernes retlige Stilling. Trods de vidtgaende demokratiske Principer, der ligge til Grund

for Carl Zeiss-Stiftelsens Arbejderpolitik, kan denne dog ikke siges at have nogen egentlig socialistisk Karakter. Det er et i sit Væsen rent »kapitalistisk« Foretagende; Arbejderne faa vel Andel i Udbyttet, men Ledelsen tillægger ikke Tentièmesystemet nogen større socialpolitisk Værdi, og det medfører ingen Medejendomsret for Arbejderne til »Produktionsmidlerne«, lige saa lidt som der i Zeiss-Stiftelsens Fabriker kendes til nogen Art af Fabrik-Parlamentarisme.

8de hæftet:

G. H. v. Koch: Bostadsnöden i hufvudstaden. — En særdeles oplysende Skildring af de slette Boligforhold, hvorunder Stockholms Arbejderbefolkning lider i Øjeblikket.

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik.

Sept. 1902.

Franz Eulenburg: Die gegenwärtige Wirtschaftskrise. Symptome und Ursachen. — En grundig og vel gennemført Undersøgelse af den tyske Krites Karakter og Aarsager. Saa langt det er muligt, bygger Forfatteren paa empirisk Grundlag, og han fremdrager en Mængde interessante Data til Belysning af det europæiske Fastlands (og naturligvis særlig Tysklands) Økonomi i de sidste Aar; men han hævder, at Aarsagerne i Virkeligheden ikke fuldt ud kunne paavises ad direkte Vej; dertil er Krisetilstanden i Øjeblikket alt for meget en Følge af den hele økonomiske og sociale Ordning. Forf. er tilbøjelig til at mene, at den nuværende Depressionsperiode vil blive af ret lang Varighed.

Soziale Praxis.

I dette Ugeskrifts Nummer for 20. Novbr. 1902 findes en lille Artikel »Fortschritte sozialen Empfindens im Steuerwesen« af Dr. M. Naumann, hvori der gøres Rede for Indholdet af forskellige Forslag til Æn-